

INTÉZMÉNYAKKREDITÁCIÓS ELJÁRÁS

2014/2015

(Harmadik intézményakkreditációs kör, a BKTF második értékelése)

BUDAPEST KORTÁRSTÁNC FŐISKOLA

akkreditációs jelentés

a 2015/7/VII/1. sz. MAB HATÁROZAT MELLÉKLETE

2015. szeptember 25.

Előző intézményakkreditáció: 2009/9/VII/5. sz. határozat
http://www.mab.hu/web/tir/hatarozatok/BKTF_091204_plhatH.pdf

Tartalomjegyzék

I. Akkreditációs minősítés	2
II. Minőségértékelés	3
II.1. A főiskola általános helyzetképe	3
II.2. A főiskola kulcsfontosságú eredményei	4
2.1. Oktatás	4
2.2. Kutatás-fejlesztés, alkotó/művészeti tevékenység.....	5
2.3. Gazdálkodás	6
II.3. A minőségbiztosítás alapelvei és gyakorlata (ESG 1. rész)	6
3.1 Stratégia és eljárások a minőség biztosítása	6
3.2 Képzési programok indítása, követése és rendszeres belső értékelése.....	7
3.3 A hallgatói teljesítmények értékelési rendszere	7
3.4 Az oktatók minőségének biztosítása	8
3.5. Tanulástámogatás, erőforrások és a hallgatói szolgáltatások	8
3.6. Belső információs rendszer	9
3.7. Nyilvánosság, a közvélemény tájékoztatása.....	9
III. Javaslatok az intézmény további működésére	10
Függelék	11
A Budapest Kortárs Tánc Főiskola által folytatott képzések.....	11
A látogató bizottság tagjai.....	11

A BUDAPEST KORTÁRSTÁNC FŐISKOLA akkreditációs értékelése

I. Akkreditációs minősítés

Budapest Kortársstánc Főiskola	2015/7/VII/1. sz határozat: NA (NEM AKKREDITÁLT)
---------------------------------------	---

Az akkreditációs minősítés indoklása

A nemzeti felsőoktatásról szóló hatályos 2011. évi CCIV. tv. vonatkozó §-ai, illetve a MAB akkreditációs elvárásai alapján a **Budapest Kortársstánc Főiskolát a MAB nem akkreditálja**. A jogszabályoknak és az akkreditációs elvárásoknak való megfelelés tekintetében a MAB a következőket állapította meg:

- Az intézmény az Nftv. szerinti^{1,2} képzési szerkezetben folytat képzést.³
- **Nem rendelkezik** a feladatai ellátásához szükséges, a MAB által elvárt állandó oktatói, kutatói karral: **a teljes munkaidőben foglalkoztatott oktatóinak létszáma nem éri el a 35 főt, mindösszesen 3 fő.**⁴ Emellett az alaptervékenységének ellátásához alkalmazott oktatók és kutatók legalább **hatvan** százalékát munkaviszony keretében foglalkoztatja **(8 főből összesen 7 fő: 87,5%)**.
- A munkaviszony, illetve közalkalmazotti jogviszony keretében foglalkoztatott oktatók, kutatók legalább **egyharmadának** van tudományos fokozata, illetve megfelelő művészeti díja **(7 főből mindösszesen 3 fő: 42,8%)**.
- Rendelkezik a képzéshez és a tudományos kutatáshoz szükséges tárgyi feltételekkel (megfelelő épülettel – benne a funkciók teljesítésére alkalmas szervezetszerű terekkel; próbatermekkel, könyvtárral, informatikai háttérrel, megfelelő hozzáférésekkel).
Művészeti és művészetközvetítő képzést folytató intézmény esetén teljesülnek a MAB további akkreditációs elvárásai⁵.
- Az intézményi dokumentumok⁶ formálisan rendelkezésre állnak.
- Az intézmény **minőségbiztosítási és fejlesztési folyamatai** – ennek keretei között a vezetési, tervezési, ellenőrzési, mérési és értékelési eljárások – **nem megfelelőek**.
- **Összességében az intézmény nem felel meg minden tekintetben a főiskolával szemben támasztott törvényi (pl. szenátus működtetése, hatáskörök gyakorlása) és MAB elvárásoknak. (A további részleteket lásd az alábbiakban.)**

¹ Nftv. 6.§ (2) Legalább két képzési, illetve tudományterületen vagy művészeti ágban, legalább négy szakon, a következő választható képzési szerkezetben folytat képzést: alapképzés, vagy alap- és mesterképzés, vagy alap-, valamint mester- és doktori képzés, vagy mester- és doktori képzés.

² Az Nftv. 101.§ (4) **Művészeti felsőoktatási intézmény** a főiskola elnevezést akkor is használhatja, ha egy képzési területen jogosult alap- vagy mesterképzésre.

³ Ld.: a *Függetlenségben* felsorolt szakok jegyzékét

⁴ A *Felsőoktatási Információs Rendszerben* (FIR) nyilvántartott adatok szerint.

⁵ A **MAB 2009/9/VI. sz. határozata: Művészeti és művészetközvetítő képzést folytató intézmény** folyamatosan biztosítsa a képzés speciális infrastruktúráját a képzési helyszín változtatása esetén is, az előzőleg akkreditált helyszín feltételeinek megfelelően, minimum a közoktatás, ill. az OKJ-s képzéseknél megfogalmazott feltételek szintjén, az alábbiak szerint a képzés igényei szerinti megfelelő nagyságú és fényviszonyokkal bíró műtermek, a szakágnak megfelelő akusztikájú és felszereltségű előadó-stúdiók, próbatermek.

⁶ Alapító okirat; küldetésnyilatkozat; organogram; intézményfejlesztési terv; szervezeti és működési szabályzat; minőségfejlesztési program; az előző akkreditáció MAB határozata.

II. Minőségértékelés

II.1. A főiskola általános helyzetképe

A felsőfokú művészeti oktatási rendszerben a *Budapest Kortárs Tánc Főiskola* méreténél fogva – hallgatói és oktatói létszámát tekintve egyaránt – jelentősen eltér a hazai felsőoktatási intézményektől. Képzéseit tekintve unikális jelleggel bír, egyedi képzést nyújt a hallgatóinak. Művészeti és pedagógiai szempontból innovatív, kísérletező, a művészet gyorsan változó tendenciáira érzékeny, azokra intenzíven reagáló szemlélet jellemzi az intézményt és az oktatást. Az oktatók aktív művészek, előadók, a kortárs tánc meghatározó képviselői, akik rendszeresen szerepelnek a nyilvánosság előtt.

Az előző intézményakkreditációs eljárás 2009/9/VII/5. számú MAB határozatának „Ajánlások, megjegyzések” pontjában foglalt javaslatok:

- 1) *Intézményi struktúra konszolidációja.*
- 2) *Az adminisztratív területen dolgozó munkatársak magas fluktuációjának kezelése.*
- 3) *A Minőségfejlesztési programja alapján formális minőségbiztosítási rendszer működtetése.*
- 4) *Minőség tudatosság fokozása, a munkatársak ilyen értelmű képzése.*
- 5) *A belső kommunikáció hivatalossá tétele (pl. értékelések rendszere) technikai fejlesztéssel és tisztítással.*
- 6) *A működő informális csatornák mellett formális csatornákat (évi rendszeres kérdőívek kiküldése, feldolgozása, DVD tár, stb.) kialakítása.*
- 7) *A tudományos munka formalizált módszereinek fejlesztése.*
- 8) *A szakdolgozat leadás és védés írott szabályozása.*
- 9) *A papíralapú index helyett az Nftv. kínálta elektronikus leckekönyvre való áttérés.*
- 10) *Utánpótlás felkészítése adminisztratív, művészi és pedagógiai vonalon egyaránt.*

Fenti javaslatok nyomán jelentősebb intézkedésekre nem került sor az intézményben. A látogatás tapasztalatai szerint a beszámolási időszakban a főiskolán lényeges változás nem történt. A vezető személye és szellemisége az intézmény jövőjének meghatározó mozgatórugója. Ez az erősség egyben a BKTF legnagyobb gyengesége is, mivel az „utódlás” megoldatlan.

A 2015-2020-as időszakra vonatkozó – a rektor által írt és meglehetősen személyes hangvételű – *Intézményfejlesztési terv* a BKFT specifikumaként fogalmazza meg a kortárs tánc képzést, az alacsony hallgatói és oktatói létszámot. A küldetésnyilatkozat szerint a BKTF nemzetközi tekintetben az autonóm felzárkózás, hazai értelemben a táncművészet szellemi motorja kíván lenni. Rövid távú célként az önfenntartóvá válást tűzték ki célként, aminek lehetséges forrásai: az állami támogatások, a pályázati lehetőségek és a szponzori megkeresések maximalizálása. A rövid, közép és hosszú távú fejlesztési tervek konkrét stratégiát és lépéseket nem tartalmaznak. A pénzügyi lehetőségek (szponzorok, állami és EU-s pályázatok stb.) tekintetében sem tapasztalható jövőbe mutató, határozott stratégia, annak ellenére sem, hogy az önfenntartás és az intézmény fejlesztésének záloga a pénzügyi biztonság lenne. *Az Intézményfejlesztési tervet* – ahogy az intézmény többi hivatalos dokumentumát is – az főiskola eszmeisége és hitvallása szövi át, ugyanakkor konkrét tényeket és egzakt terveket nem tartalmaz.

Az intézmény *Szervezeti és Működési Szabályzata* (SZMSZ) 2012-től hatályos, mely szerint „*A szenátus legalább 5 tagból áll. (...) a vezetési és irányítási feladatok és hatáskörök megoszlanak a rektor és a szenátus között*”. Ugyanakkor az SZMSZ-t az intézmény fenntartója és a rektor úgy értelmezi, hogy a Szenátus minden jogosultságot és feladatot a rektorra ruházott át, ezért a Szenátus nem működik. Bár a szabályozó dokumentumok tartalmazzák a hallgatók és más érdekelték szerepét, ugyanakkor nem egyértelmű a feladatok és a felelősségi körök meghatározása.

Az önértékelésben leírtak szerint az intézményi organogramban feltüntetett különböző *szervezeti egységek* (Szenátus, Titkárság, Tanulmányi osztály, Gazdasági és műszaki osztály) mögött 1-1 személy áll (irodavezető, pénzügyi munkatárs, tanulmányi ügyekért felelős munkatárs, adminisztratív munkatárs), akik konzultációs joggal vesznek részt az intézményt érintő döntések meghozatalában. A komplexebb, nagyobb rálátást igénylő döntések meghozatala (előbbiekkal, tanárokkal, oktatókkal és hallgatókkal is egyeztetve, az általuk elkészített hatástanulmányok, a döntést megalapozó számítások, elemzések, vélemények, javaslatok alapján) a rektor hatásköre.¹

¹ Nftv.: 12.§ (8) Nem ruházhatók át a (3) bekezdés a)-g) és hb) valamint hd), hf) pontjában meghatározott jogkörök.

A *Hallgatói Önkormányzat* szerepét a klasszikus HÖK-hoz hasonló jogosultsággal rendelkező *Tündérballet Alapítvány* tölti be.

A három oldalnyi C-SWOT analízisben több reális megállapítás is olvasható. Az intézmény a *gyengeségeit és korlátait* alapvetően a politikai és gazdasági környezetre vezeti vissza; a források beszűkülése, a bürokrácia és az adóterhek az anyagi ellehetetlenülés felé sodorják a főiskolát. A C-SWOT elemzésben megállapítják, hogy: „*a költségoptimalizálásnak nincsenek további tartaléka*”. Emellett országos hiányosságként említik, hogy a tánctanárok körében különösen alacsony a PhD/DLA fokozattal rendelkező oktatók száma. *Lehetőséget* látnak a nemzetközi szakterületre való kilépésben, a képzéseiknek továbbfejlesztésében (színháztechnikai képzés), és saját előadások létrehozásában *Az erősségeik* között sorolják fel a hallgatóknak nyújtott személyes oktatást, egyéni felkészítést és az intézmény kis méretéből adódó rugalmasságot, alkalmazkodó képességet.

II.2. A főiskola kulcsfontosságú eredményei

2.1. Oktatás

A művészeti oktatás a magyar felsőoktatás igen speciális szegmensét jelenti, ezen belül a középfokú oktatással szervesen összefonódó táncművészeti oktatás minden bizonnyal a legspeciálisabb. Ezen szűk körű, gyakorlatorientált képzéseken belül is a *Budapest Kortárstánc Főiskola* képzési kínálata a leginkább egyedi; az oktatás elsősorban az intenzív közösségi munkán, holisztikus, nyitott szemléleten alapul. Emellett jelentős szerepe van a személyre szabott oktatásnak, amit a hallgatók közötti alkati, adottság- és előképzettségbeli különbségek is indokolnak.

A főiskola kifejezetten a kortárs táncművészek képzésére fekteti a hangsúlyt; a két alapszakon (*táncművész, táncos és próbavezető*) és a (miniszteri engedéllyel indított) *tánctanár* mesterszakon is a kortárstánc oktatására koncentrálnak. Az intézmény az akkreditált kurzusok mellett, egyéb oktatási tevékenységet is végez nem akkreditált képzési programok keretében. Szorosan együttműködik az alap- és középfokú képzést folytató *Budapest Táncművészeti Szakközépiskolával* és az *Alapfokú Művészeti Iskolával*, valamint a *Kortárs Tánc Alkotóműhellyel*. A felsorolt első két intézményben folyamatos mentorálás mellett oktatási tapasztalatot, gyakorlatot szerezhetnek a hallgatók.

A középfokú oktatással való összefonódás, illetve az évfolyamok közti átjárhatóság az erények mellett veszélyekkel is jár; a részben gazdasági kényszerűségek miatt összevont képzések, osztályok működése kapcsán felvetődik a kérdés, hogy valóban minden hallgató a tantervben, illetve a képzési és kimeneti követelményekben meghatározott képzésben részesül-e? A kurzusok, tantárgyi programok alacsony száma valódi választhatóságra nem ad lehetőséget a hallgatóknak. Külön is kiemelendő, hogy a képzésben rendkívül hangsúlyos a mozgáskutatás, ami az önmegvalósításra, az előadókészség fejlesztésére irányul, és egyben alkotói folyamatot is jelent a hallgatók számára.

Az állami ösztöndíjas helyek megszűnésének következtében aggasztóvá vált az intézménybe jelentkezők száma, különösen a képzéseket első helyen megjelölő felvételizők tekintetében. 2014-ben összesen *hat* hallgató jelölte meg első helyen a BKTF képzéseit, 2012-ban 11, 2013-ban 4, 2014-ben 3 fő költségtérítéses hallgatót vettek fel. A 2014. őszi adatok szerint a főiskola aktív hallgatói létszáma összesen 24 fő.

A kis hallgatói létszámból, és az oktatókkal való intenzív személyes kapcsolaton alakuló csoportos munkából adódóan a kreditrendszer által biztosítandó rugalmasság a képzésben nem tud megvalósulni. Jellemző, hogy a hallgatók megszakítás, halasztás, sőt, akár rövidebb külföldi tanulmányút, részképzés nélkül, egyhuzamban végzik tanulmányaikat, ami lényegében a tanulmányok alatt a hallgatói mobilitás teljes kizárását jelenti. Ugyanakkor a moduláris rendszerű képzési szerkezet bevezetését a kis létszámú elitképzés – mely az intézmény működésének legfontosabb erénye – szinte lehetetlenné teszi.

A lineáris képzés zártságát enyhítik a nyilvános megjelenések, produkciók, melyek komoly szakmai megmértetéseket jelentenek. Az intézmény intenzív, élő kapcsolatot tart fent hazai és nemzetközi művészeti alkotó- és oktató műhelyekkel, melynek eredményeképp az oktatásban rendszeresen vesznek részt ismert és elismert, magasan kvalifikált vendégoktatók.

A *lemorzsolódás* minimális, s csupán az első szemeszterek végén fordul elő, jobbára azért, mert a hallgató a gyakorlati munka során jön rá, hogy mégsem színpadí táncosként képzeli el jövőjét. Mes-

terképzésekre itthon a *Táncművészeti Főiskola* képzéseire jelentkezhetnek, doktori képzés híján, illetve a kis létszám miatt a továbblépés más képzésekbe az intézmény esetében statisztikailag nem értelmezhető.

A hallgatók rendszeresen szerepelnek hazai és nemzetközi versenyeken, ahol kiemelkedően eredményesek. A végzetek elhelyezkedése a kortárstánc területen nehezen mérhető, mivel a hallgatók jelentős része önálló táncművészeti pályára lép, mely nem feltétlenül jelent táncegyüttesben való elhelyezkedést. A kortárstánc szcéna ismeretében elmondható, hogy az intézményben végzetek a kortárs művészeti élet fontos szereplői, az intézményből kikerülve, a hallgatók többsége előadóművészként érvényesül.

2.2. Kutatás-fejlesztés, alkotó/művészeti tevékenység

A *Budapest Kortárstánc Főiskola* a magyarországi táncművészet meghatározó intézménye, amelyben a művészeti alkotómunka mellett – bár hullámzó intenzitással – tudományos publikációk is születnek. Kiemelendő, hogy a tudományos publikációik nagy hatásúak, hiánypótlók a magyar művészeti életben.

Az intézmény külföldi partnerekkel közös kutatási programokat tervez, hazai partnerként jelenleg leginkább a *Trafó Kortárs Művészetek Házával* van kutatásokra (is) irányuló kapcsolatuk. Az önértékelés szerint:

„Számos gyakorlati kutatás indult részben a diákok napi egyéni munkája részeként, részint az iskola művészi munkájának keretében, részint végzett diákjaink önálló projektjeként az iskola és más szervezetek támogatásával. Téma szempontjából a kutatások artikulált célokkal folynak néhány kiemelt irányban: táncnyelvi kutatások, alkotás módszertani kutatások, előadói jelenlétre irányuló kutatások, befogadói attitűdre irányuló kutatások, pedagógiai módszertani kutatások.“

Az önértékelésben szereplő *kutatási programok* még az előző akkreditációs eljárás előtt indultak (Táncrekonstrukció: magyar-, ill. amerikai modern tánc öröksége: 2005, ill. 2006; TÁNC (SZÓ) TÁR táncnyelvi alapkutatás, 2008), az eredményeket táncelőadások keretében a TRAFÓ-ban mutatták be, illetve elektronikus, hálózati publikációk, oktatófilmek formájában szándékoznak hozzáférhetővé tenni. A műfaji sajátosságokból adódóan a **kutatások eredményeinek** publikációi nem mérhetők a szokásos módon, ám ezzel együtt azok **dokumentálása, felmutatása igen hiányos**, ami különösen feltűnő ez egy olyan intézmény esetében, melynek elektronikus hálózati jelenléte (méretéhez képest különösen) figyelemre méltó, ám az elérhető – jórészt mozgóképes – anyagok áttekintésekor az érdeklődő szinte semmit nem tud az említett kutatási programokhoz kötni. (Pl. a *„Jobb-bal oldaltévesztéses eredetű tanulási nehézségek a tánc képzésben-tanulásban”* című új kutatási témáról semmi sem lelhető fel a hálózaton, a témában tervezett konferenciának sem lehet nyomát találni.) Az önértékelés jelzi, hogy *„az utóbbi néhány évben egyre nagyobb igény és ezáltal lehetőség volt, hogy a produkciós bemutatók helyett, illetve mellett kutatások és kutatási bemutatók is születessenek. Mára a házi bemutatók közel fele kutatási bemutató”*, ám ezekből nagyon kevés kutatási program szerepel a publikációk között.

Az önértékelés tanulsága szerint ugyanakkor az oktatásba közvetlenül beépítik a kutatások eredményeit, azok tervezésekor is elsősorban erre koncentrálnak: *“A Budapest Kortárstánc Főiskola oktatási tevékenysége katalizálja a kutatási tevékenységet, kutatási tevékenysége impulzusokat ad az oktatási tevékenység számára.”*

A kutatási programok finanszírozásával kapcsolatos problémákat az önértékelésben is megfogalmazták: *„Azokat a kutatási projektjeinket, amelyek nem igényelnek jelentős többletforrást, a meglévő forrásainkból tudjuk finanszírozni. Több olyan projektünk van viszont melyeket pénz (és idő, energia) híján nem tudunk megvalósítani, például:*

- *Nemzetközi konferencia hazai résztvevőkkel a kortárstánc művészet és a kortárstánc pedagógia összefüggéseiből következő fejlesztési feladatokról.*
- *A kortárstánc táncnyelvi, kompozíciós, alkotás-módszertani, befogadói vonatkozásainak kutatása, a kutatási eredmények megfelelő formában történő közzététele.*
- *Konferencia „Jobb-bal oldaltévesztéses eredetű tanulási nehézségek a tánc képzésben- tanulásban” címmel).*
- *A fiúk és lányok táncdal és tánc tanulással kapcsolatos attitűdjeinek vizsgálata, a jelenségek és tanulságok elemzése, a konzekvenciák levonása.*
- *Táncszótár – internetes táncnyelvi mozdulat archívum.*
- *Szakirodalmi fordítások...”*

A fenti, a kortárstánc szempontjából releváns kutatási témák elsősorban anyagi korlátok miatt nem kerülnek feldolgozásra. Ennek orvoslására az intézmény hazai és külföldi együttműködések keretei között keresi a megoldást.

A *Budapest Kortárstánc Főiskola* kutatási és művészeti publikációi az intézmény méretét figyelembe véve, az említett hiányosságok ellenére is meghatározó jelentőségűek a kortárstánc művészet területén.

2.3. Gazdálkodás

Az a tény, hogy 2012 óta nem lehetséges állami finanszírozott helyre hallgatót felvenni, új kihívások elé állította az intézményt. A negatív demográfiai hatások és a fizetőképes kereslet hiánya a teljes felvételi létszám visszaesését eredményezte. Ez a tendencia előrevetíti, hogy az intézmény csak külső erőforrások bevonásával finanszírozható.

Az önértékelésben évek óta 10MFt-ot meghaladó forráshiányt mutatnak ki, a hiány az államilag finanszírozott hallgatók kifizetésével tovább fog növekedni. A jelenlegi 40MFt éves forrásigény csaknem felét bérleti díjra, 30%-a bérköltségre fordítják. Bár pályázati tevékenységüket sikeresnek ítélik, a pályázati forrásokból származó bevételek a korábbi felére csökkentek. NKA támogatások minimálisra csökkentek. A főiskola rendszeres normatív finanszírozása az alapképzésben megszűnt, a tanári MA tekintetében még –az önértékelés szerint ki tudja meddig - fennáll.

Az állami szerepvállalást helyettesítő források felkutatása jelenleg is zajlik. A helyzet kezelésére a menedzsment elsődleges válasza a költségek csökkentése lehet, pl. a bérleti díjak csökkentéséhez 2013-ban 30%-kal kevesebb próbatermet béreltek. A kieső bevételek pótlására a hatékonyság növelése szintén reális válasz. A csoportok összevonása, a középiskolai képzéssel közösen használt infrastruktúra (azaz az iskolakomplexum jelleg fokozott kihasználása) azonban hosszabb távon a minőségi képzést veszélyezteti (már most is vannak összevont órák a középiskolával).

A fenntartó *Új Előadóművészeti Alapítvány* a főiskolával szoros együttműködésben gazdálkodik, ugyanakkor nem ismert, hogy mekkora a fenntartó „kapacitása”, mekkora deficitet, milyen hosszú távon tud finanszírozni. A hiányzó forrásokat az alapítvány segítségével igyekeznek előteremteni, többek között az alapítványi támogatásokból, terembérletből, művészeti alkotó tevékenységből, tánc-előadásokból, származó bevételekből.

A kialakult helyzetben egyetlen kiút a fenntarthatóságot és a szakmaiságot jelentő kritikus minimális létszám elérése/fenntartása lehet. A negatív demográfiai hatások és a fizetőképes kereslet hiánya miatt kitorési pont lehetne az eddigi magyar/közép-európai területnél tágabb kört érintő beiskolázási stratégia. A **475eFt-os** költségterítési díj elsősorban a megélhetési költségeket figyelembe véve lehet Európában versenyképes, illetve akkor, ha az intézmény meg tudja fogalmazni mik azok a sajátosságai, melyek nemzetközi szinten egyedülállóvá teszik. Sajnálatos módon **az Intézményfejlesztési terv nem tartalmaz a helyzet jelentőségéhez méltó részletes elemzést**, márpedig az intézmény csak pontosan megfogalmazott és rendkívül tudatosan megvalósított, jelentős befektetéseket igénylő stratégiai áttekintés eredményeként fejlődhet és maradhat fenn.

II.3. A minőségbiztosítás alapelvei és gyakorlata (ESG 1. rész)

3.1 Stratégia és eljárások a minőség biztosítása

Az intézmény elismeri a minőség és a minőségbiztosítás fontosságát, rendelkezik minőségpolitikával és ehhez kapcsolódó minőségfejlesztési programmal. Céljaikat és a kapcsolódó stratégiák módosítását többnyire a jogszabályi változások generálják. A minőségbiztosítási tevékenységet is befolyásoló intézményi stratégia kialakítása az oktatói-munkatársi körrel egyeztetve történik, figyelembe véve a kapcsolatrendszerükhöz tartozó intézmények, előadóhelyek, szervezetek véleményét.

A kapcsolódó dokumentumok nyilvánosak, a főiskola honlapján is megtekinthetők. A dokumentumokban gyakori változtatásokat nem tartanak szükségesnek, pl. a *Minőségfejlesztési terv* jelenleg érvényes változata 2008-ban készült. **Fontos lenne az összes szabályzat frissítése**, a minőségfejlesztési programból célszerű kivenni a tárgyi és pénzügyi erőforrások “leltárszerű” ismertetését, és csak azokat

a folyamatokat, eljárásokat szükséges ismertetni, melyeket a főiskola rendszeresen végez a minőség fejlesztése érdekében.

Formális minőségbiztosítási rendszert a főiskola nem működtet, továbbá nem teljesül az az elvárás, hogy a minőségpolitikának és eljárásoknak legyen formális státusza. A szervezeti struktúrában nincs a minőségbiztosításra dedikált külön egység, munkakör, a minőségbiztosításért valamennyi dolgozó a munkaköre szerinti illetékességi területeken felelős. Az oktatással-kutatással kapcsolatos folyamatok – éppúgy, mint az főiskola teljes működése – a vezetői szándék szerint szabályozottak, de nem túlszabályozottak.

Ugyanakkor az önértékelés szerint: *“A Minőségfejlesztési program előkészítése az ezzel megbízott munkatársak feladata. A Minőségfejlesztési programot a Szenátus hagyja jóvá. A Minőségfejlesztési programban lévő különböző feladatok az operatív háttérmunkát végző személyek között oszlik meg. A feladat elosztását az operatív koordinációért felelős munkatárs a rektorral konzultálva végzi. A feladatok végrehajtása során, illetve azt követően az érintett munkatársak tájékoztatják az operatív koordinátort és hatáskörében a rektort.”*

3.2 Képzési programok indítása, követése és rendszeres belső értékelése

A felsőoktatási intézményekkel szemben támasztott legfontosabb elvárás, hogy formális belső mechanizmusokkal rendelkezzenek a képzési programjaik indításának jóváhagyására, követésére és rendszeres belső értékelésükre vonatkozóan. A főiskola azonban programok indítása és értékelése kapcsán nem működtet formális, szabályozott mechanizmusokat (új szakok indítása a BKTF-n nem is jellemző).

Az intézmény *Minőségfejlesztési programja* szerint *„a tananyagok és képzési programok felülvizsgálata során az intézmény több szempontot vesz figyelembe. A hatályos felsőoktatási jogszabályok, a szakmai követelmények valamint a MAB által kialakított, akkreditációs elvárások, útmutatók képezik az elsődleges iránymutatást.”* **Az SZMSZ nem alkalmazott eljárása szerint** a tantárgyi követelményeket a szakfelelősök készítik el, és megküldik a rektornak, aki azokat a szenátus(!) elé terjeszti jóváhagyásra.

Szükség lenne **a valóban rugalmas, moduláris rendszerű képzési szerkezet felé való elmozdulásra, tantárgy- és tananyagfejlesztésre.** A MAB az ESG elvárásoknak megfelelően szükségesnek tartja a tantárgyi programok rendszeres felülvizsgálatát és a hallgatók, valamint más érdekelték visszajelzései alapján történő fejlesztését, továbbá a kapcsolódó eljárások bevezetését, dokumentálását. Emellett fontos, hogy minden tantervnek legyen formális státusza, minden tárgynak legyen éves rendszerességgel felülvizsgált, jóváhagyott, és közzétett tárgyi adatlapja.

3.3 A hallgatói teljesítmények értékelési rendszere

A főiskola pedagógiai elveivel ellentétben a komparatív és a számjegyes értékelés, a hagyományos vizsgáztatás, „számokérés”, ezért kidolgozták azokat a módszereket, értékelési formákat, amelyek egyaránt harmonizálnak a jogszabályi kötelezettségekkel és a képzés jellegével, a hallgatók igényeivel. Mindamellet *A tantárgyi és vizsgakövetelmények* az intézmény véleménye szerint sem kellően egyértelműek, szükség van a pontosításukra, javításukra. Az intézmény belátta, hogy a vizsgák teljes mellőzése – bár serkenti a tartalmas, egyéni motiváción alapuló, önálló gondolkodást központba helyező tanulást – nem motiválja a konkrét tárgyi ismeretek elsajátítását.

A főiskola példaértékű módon személyes értékelő rendszert működtet a hallgatókat oktató tanárok és a választott mentorok részvételével. Az elkészült dokumentumokra támaszkodva figyelemmel kísérhető egy adott hallgató teljes életútja, fejlődése. A hallgatókat oktató tanárok szöveges értékeléssel, személyre szabottan értékelik a tanórán látottakat, az értékelések, óralátogatások alapján a hallgató teljesítményéről a mentora összefoglalót készít. A tavaszi félév végén az értékelések rendszere személyes beszélgetéssel egészül ki, ahol a hallgatók az intézmény rektorával és egy oktatóval folytatott beszélgetés keretében tekintik át a hallgató éves „pályafutását”, és dolgozzák ki a neki megfelelő, előremutató alternatívát. A tapasztalatok közös elemzésével tartalmassá tett kollokviumokon a diákok túlnyomó része kimagaslóan jó eredményt ér el.

Külön is megemlítenő intézményi specialitása, hogy a hallgatók a félév első tanulmányi napján leadják a féléves munkatervüket. A félév végén az elmúlt időszak tapasztalatai, benyomásai, alapján önértékelést írnak.

A tanév elején az oktatók ismertetik az egyes tantárgyak követelményeit. A tananyag és a követelményrendszer változása esetén az érintettek számára tájékoztatókat, megbeszéléseket tartanak.

Szükségesnek tartjuk, hogy **az intézmény az SZMSZ-ben leírt előírásoknak megfelelően a tematikák mellett olyan tantárgyi követelményeket adjon közzé, amelyek tartalmazzák az alábbiakat:**

- az órákon való részvétel előírásait,
- a félévközi ellenőrzések követelményét, számát, időpontját, pótlásuk, valamint javításuk lehetőségeit, illetve ha pótlásra nincs lehetőség,
- az aláírás és a vizsgára bocsátás feltételeit,
- az értékelés (osztályzat, vizsgajegy) kialakításának módját,
- azon írásos anyagok jegyzékét, amelyekből a tananyag elsajátítható,
- a tárgyhoz rendelt krediteket.

3.4 Az oktatók minőségének biztosítása

A főiskola oktatói a szakterületük elismert képviselői, akikre a rendkívül erős elkötelezettség jellemző, mindemellett a tevékenységükben minden lehetséges módon igyekeznek őket motiválni (próbaterelem, tanulmányút, részképzés támogatása, egyéni megállapodás stb.). Az oktatók kiválasztása és alkalmazása során – az adott tantárgy területén jártas kollégák véleményét figyelembe véve – igen nagy súlyt vesznek figyelembe, hogy a munkatárs milyen eredményeket ért el, illetve eddigi pályáját tekintve milyen eredmény várható tőle. A kortárstánc szakma speciális volta miatt meglehetősen szűk potenciális tanárgárdára támaszkodhatnak; elsősorban az iskolából korábban kikerült, táncos pályájukról vizsztatérő szakemberek jelentenek utánpótlási lehetőségeket.

Fontos, hogy akik oktatnak, teljes mértékben ismerjék és értsék az oktatott tárgyat, rendelkezzenek azokkal a képességekkel és tapasztalattal, amely szükséges a tudás továbbítására a hallgatók felé. Az oktatói minőség biztosítása céljából működő rendszer két alappillére az óralátogatás alapján történő tanári értékelések, valamint a diákok tanárértékelése.

A két lépcsőben történő *oktatók hallgatói értékelése* eljárásnak a módszere példaértékű. Az első lépésben a hallgatók maguk alakítják ki azt a szempontrendszert, amelynek mentén értékelni kívánják az oktatókat. A szempontrendszer kialakítása után adott tanulói csoportok közös értékelést fogalmaznak meg a tanáraikról. A csoport bármely tagjának vétőjoga van, azaz olyan álláspontot kell megfogalmazni, amely az értékelésben részt vevő hallgatók teljes körének egyetértésével alakul ki. Az eljárás a hallgatók vitakultúráját is fejleszti. A tanulók által megfogalmazott véleményeket tanári értekezleten vitatják meg.

Az egymásra épülő tantárgyaknál, vagy egy adott tantárgy egymásra épülő szintjeinél lehetetlen az oktatás, ha a megalapozás nem volt sikeres. Ha ilyen visszajelzés érkezik egy magasabb szintet oktató tanártól, akkor rendszeres tanári óralátogatásokat vezetnek be az alapozó szintet oktatónál.

Mindkét eljárás esetén hosszas támogatói, tanácsadói folyamat következik a hibák kiküszöbölésére. Elbocsátás, mint következmény csak ennek sikertelensége esetén következik be. **Ennél az intézményi létszámnál a kialakított rendszer jól működik, azonban a tevékenységek és az eredmények megfelelő dokumentálását is biztosítani kell.**

3.5. Tanulástámogatás, erőforrások és a hallgatói szolgáltatások

A tanulástámogatási szolgáltatások rendkívül sokrétűek, tökéletesen igazodnak a képzések specialitáshoz. Az intézményt fenntartó alapítvány Angelus Iván magánkönyvtárának állományából alapított könyvtárat, amely 2000 magyar és külföldi szakirodalmi könyvből áll. A táncelőadásokról, házi-bemutatókról álló és mozgóképeket készítenek a hallgatók későbbi portfóliójának kialakításához. A nemzetközi előadásokat is archiváló 200 GB-os, 120 tematikus DVD-t is tartalmazó médiatár átfogóan mutatja be a kortárstánc és táncpedagógiai szakirodalmat. Az intézményben jelenleg három, kérésre igénybe vehető laptop és wi-fi szolgáltatás áll a hallgatók rendelkezésére.

A tananyagokon kívüli kurzusok, zenei képzések és az egyéni projekteket támogató ingyenes próbaterelem használat teszik teljessé a képzések minőségét biztosító hallgatói szolgáltatásokat. A hallgatói szolgáltatások jól átgondoltak, céltudatosan fejlesztettek. A folyamatos fejlesztési tevékenységbe a hallgatók is bevonásra kerülnek.

Mint azt korábban már említettük, a kis hallgatói létszám lehetővé teszi a személyre szóló, magas szintű tanulástámogatást, mely az intézmény fontos erőssége. A főiskola mentori rendszert működtet; valamennyi hallgató választ egy mentort az intézmény, vagy a társintézmények tanárai közül, aki figyelemmel kíséri a hallgató fejlődését, pályafutását, szóban és írásban segítő visszajelzéseket ad számára. Mindazonáltal biztosítani kell a hallgatók előrehaladásának, pályájuk adminisztratív követhetőségének dokumentálását.

Ha egy hallgató valamely tánctechnikai tantárgyból a csoportjánál jobban halad, kérésére lehetősége van áthallgatni magasabb szintű tudást igénylő oktatói órákra, amennyiben ezzel az oktató is egyetért és elegendőnek látja ismereteit az adott nehézségi szint elsajátításához.

A főiskola növendékei bármikor fordulhatnak orvosi és mentálhigiénés tanácsért szakemberekhez, akik tanítanak is a főiskolán. A pszichológus a hallgatók, esetleg tanárai kérésére egyeztetés szerinti időpontban áll a diákok rendelkezésére. A testtartási problémák orvoslására egyéni Alexander órán való részvételi lehetőséget biztosít az intézmény. Megjegyzendő, hogy anyagi korlátok miatt az utóbbi években a szolgáltatások jelentősen beszűkültek.

3.6. Belső információs rendszer

A szabályzatok az intézmény *honlapján* elérhetők, a feladatokat elsősorban a személyes, csoportos megbeszélések során ismertetik. A főiskola innovatív megoldásai az ESG által javasolt tevékenységeket (pl. elégedettségvizsgálat, pályakövetés) lefedik. Fejlesztésre főleg a folyamatok szabályozása és dokumentálása terén lenne szükség. Az *Alumni* rendszer kiépítése megkezdődött, kezdeti stádiumban van.

Az információk megosztásának fontos eszköze a *faliújság*, a honlapon jelszóval elérhető felület és a rendszeres tájékoztató email. A tájékoztatást tekintve példaértékű a hetenként valamennyi hallgató és a rektor részvételével tartott fórum. A hallgatók a faliújságon elhelyezett „*Fórumtéma*” listán megoldásra váró problémákat, vitatémákat vehetnek fel. A fórum hatékonyságát növeli a feldolgozást igénylő témák kiscsoportos megvitatása, előkészítése. Szintén a tájékoztatást szolgálja, hogy a tanárok meghívják egymást és a hallgatókat külső előadásaikra, amelyekben előadóként, koreográfusként részt vettek.

Az intézményben végzett hallgatók életpályájának követésére *pályakövetési kérdőívet* készítettek, amelyet 2010-ben juttattak el először az akkor már egy éve végzett hallgatóknak. A kérdőív a jogszabályban előírt információkon túl, jellemzően szakma-specifikus nyitott kérdéseket tartalmazott. Hasznosabbnak gondolják, ha egy-egy hallgató személyes tapasztalatait ismerik meg, mint ha a – várhatóan – 11 végzett hallgató válaszaiból adatsorokat készítenek és elemeznek. Az intézmény felmérései során néhány kérdés erejéig, írásban ma is kikérik a velük kapcsolatban álló szervezetek, személyek véleményét munkájukról.

3.7. Nyilvánosság, a közvélemény tájékoztatása

Az intézmény elsődlegesen a www.tanc.org.hu, valamint a www.dance.org.hu domain névről elérhető honlapokon a képzési programjairól és a szakmai munkájáról rendszeresen tesz közzé információkat. **A honlap nem tájékoztat az intézmény oktatóiról.** Kiemelt feladatnak tartják a táncoktatással foglalkozó középiskolák tájékoztatását, melynek elsődleges eszköze a hírlevél.

Évente 3-4 *Nyílt napot* tartanak, amelyekre szórólapokon, hirdetésekben, valamint a honlapukon hívják fel a figyelmet. Előzetes egyeztetés alapján az iskola más időpontokban is látogatható. Együttműködésben a *Budapest Táncművészeti Szakközépiskola és Alapfokú Művészetoktatási intézménnyel*, minden tanévben kétszer „intenzív” tánckurzust hirdetnek meg, ahol a képzés megkezdése előtt a kurzus résztvevői kipróbálhatják magukat, alkalmasságukat. Ezeken a rendezvényeken tájékoztatást adnak az elérhető végzettségekről, az alkalmazott oktatási, tanulási és teljesítményértékelési eljárásokról és a hallgatók számára kínált tanulási lehetőségekről. Hasznosnak tarjuk, hogy a főiskola a korábbi hallgatók észrevételeiről és elhelyezkedésükről, valamint a jelenlegi hallgatói kar irányultságáról, pályaképéről is informálja az érdeklődőket. A folyamatosan bővített, tánc történeti jelentőséggel bíró *youtube* videó-csatorna erre a célra is kitűnő eszköz lehet.

III. Javaslatok az intézmény további működésére

Az intézmény jelenleg nem felel meg minden tekintetben a vonatkozó törvényi előírásoknak és MAB akkreditációs elvárásoknak. A MAB ezért a *Budapest Kortárs Tánc Főiskolát* **nem akkreditálja**. A főiskola működési engedélyének felülvizsgálata az *Oktatási Hivatal* hatásköre. A főiskola további működése esetén a legfontosabb javasolt teendők az alábbiak.

- 1) Javasoljuk egy ütemezett, bejövő hallgatói létszámokra, bevételekre, kiadásokra, oktatói állomány megtartására/fejlesztésére vonatkozó, tényekre és szám adatokra támaszkodó új **intézményfejlesztési terv készítését**. A tervzetben mutassák be, hogy a jelenlegi és felvételre kerülő hallgatók tanulmányainak befejezése milyen keretek között valósulhat meg, továbbá milyen erőforrásokat igényel a „nemzetköziesedés” megvalósításához szükséges marketing tevékenység, mik az oktatás és kutatás és az infrastruktúra szinten tartásának a forrásigényei, és ezekhez mekkora keretet biztosít a fenntartó.
- 2) Javasoljuk, hogy **a ténylegesen működő tanszékek, szervezeti egységek és munkakörök felelőssége, szerepe kerüljön meghatározásra**. A felelősségi körök legyenek jól elhatároltak, a tevékenységek rendszeresek, tervezettek, és dokumentáltak.
- 3) A főiskola létszámához illeszkedő, az intézményre szabott **intézményszervezési tevékenységeknek a korrekt és a működést tükröző, segítő, áttekinthető dokumentálása szükséges**. (Meg kell szüntetni a nem létező feladatköröket – pl. Főtitkár – és a hozzájuk rendelt feladatokat.)
- 4) **Frissíteni szükséges a szabályzatokat**.
- 5) Javasoljuk, hogy az SZMSZ-ben leírt előírásoknak megfelelően a tematikák mellett **dolgozzanak ki olyan tantárgyi követelményeket, amelyek tartalmazzák:**
 - a) az órákon való részvétel előírásait,
 - b) a félévközi ellenőrzések követelményét, számát, időpontját, pótlásuk, javításuk lehetőségeit,
 - c) az aláírás és a vizsgára bocsátás feltételeit,
 - d) az értékelés (osztályzat, vizsgajegy) kialakításának módját,
 - e) azon írásos anyagok jegyzékét, amelyekből a tananyag elsajátítható,
 - f) a tárgyhoz rendelt krediteket.
- 6) **Javasoljuk a valóban rugalmas, moduláris rendszerű képzési szerkezet kialakítását**, tantárgy- és tananyagfejlesztést.
- 7) **Minden tantervnek** legyen formális státusza, minden tárgynak legyen éves rendszerességgel felülvizsgált, jóváhagyott, és közzétett tárgyi adatlapja, félévről félévre kerüljön dokumentálásra, hogy a tárgyfelelősökkel és szakfelelősökkel szemben támasztott MAB elvárásoknak miként felel meg az intézmény.
- 8) Szükség van **a kutatások eredményeinek, publikációinak dokumentálására**, megfelelő közlésére.

IV. Függelék

A Budapest Kortárs Tánc Főiskola által folytatott képzések

képzési terület: művészet

alapképzések (BA)

táncművész (kortárs tánc szakirány) (N)

táncos és próbavezető (kortárs tánc szakirány) (N)

mesterképzések (MA)

tanári szakképzettségek (N, L)

tanár – tánctanár (kortárs tánctanár)¹ (N)

A látogató bizottság tagjai:

Kiss János	elnök, Győri Balett, igazgató
Szegedy-Maszák Zoltán	DLA, egyetemi tanár, MKE
Abonyi János	minőségügyi szakértő, DSc, egyetemi tanár, PE Mérnöki Kar
Horváth Dávid	HÖÖK delegált LB tag, egyetemi hallgató, BCE

A látogatás MAB referense: Szabó Szilvia

A látogatás időpontja: 2015. március 17., 20.

¹ A MAB a tanári modult támogatta (2009/2/XI/15. sz. MAB határozat), a tánctanár mesterszak indítását nem támogatta (2009/2/XI/16. sz. MAB határozat). Miniszteri engedéllyel nyilvántartásba vett képzés.